

บทความวิจัย

เรื่อง

การศึกษาวิเคราะห์สารคดีอัตชีวประวัติ

เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร

โดย

นางสาวปาทีพรรณ กสิกิจวิวัฒน์

รหัสนักศึกษา ๐๕๕๒๐๗๑๓

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. อูบล เทศทอง

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา ๔๕๐ ๔๖๐ การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๕

ชื่อบทความวิจัย การศึกษาวิเคราะห์สารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บ้านที่กินน้ำตาล ๑ ลิตร

ชื่อผู้วิจัย นางสาวปาทีพรรณ กลกิจวิวัฒน์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบล เทศทอง

ปีการศึกษา ๒๕๕๕

คำสำคัญ บ้านที่กินน้ำตาล ๑ ลิตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์สารคดีอัตชีวประวัติ เรื่องบ้านที่กินน้ำตาล ๑ ลิตร ในด้านเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริง ทรรศนะของผู้เขียน กลวิธีการเขียน และคุณค่าของวรรณกรรม ซึ่งใช้แนวคิดการประเมินค่าวรรณกรรมโดยการศึกษาเนื้อเรื่องและกลวิธีการเขียน ลักษณะการใช้ภาษา และคุณค่าทางสังคม

จากผลการศึกษาจะพบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เขียน โดยผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงต่างๆ และได้แสดงทรรศนะของผู้เขียนลงไปด้วย และมีกลวิธีการเขียนที่ทำให้เข้าใจง่าย มีการใช้โวหารเพื่อความเพลิดเพลินและเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนมากขึ้น อีกทั้งมีลักษณะการใช้ภาษาที่เรียบง่าย เข้าใจได้ง่าย มีการใช้ภาพพจน์ เพื่อให้เข้าใจถึงจินตภาพที่ผู้เขียนต้องการ และหนังสือเล่มนี้ยังให้คุณค่าทางสังคมเพื่อช่วยให้เกิดความเห็นใจบุคคลพิการ เพื่อให้บุคคลทั่วไปเข้าใจและหันมาเห็นความสำคัญของคนพิการมากขึ้น

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน คนพิการได้รับการยอมรับจากคนในสังคมมากขึ้น คนในสังคมได้ ให้โอกาส และดูแลคนพิการมากขึ้นซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่คนพิการมักถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณค่าและเป็นภาระแก่ครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคม

บันทึกหน้าตา ๑ ลิตร เป็นเรื่องราวที่ถ่ายทอดมาจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของเด็กหญิงชาวญี่ปุ่นคนหนึ่ง ที่กำลังอยู่ใน วัยวัยรุ่นเหมือนเด็กธรรมดาทั่วไป แต่ ต้องพบกับเหตุการณ์ไม่คาดฝันคือ การรับรู้ว่าคุณเองเป็นโรคร้าย ที่ไม่มีวันรักษาให้หายขาดได้ ซ้ำอาการยังคงแต่จะทรุดลงเรื่อยๆ จึงจำเป็นต้องมีการจดบันทึกเรื่องราวในแต่ละวันลงในหนังสือเล่มนี้ เพื่อแพทย์จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการรักษาโรค โดยส่วนหนึ่งเพื่อเป็นกำลังใจให้กับตนเองและคนอื่นๆที่ประสบชะตากรรมเดียวกันอีกประการเพื่อทบทวนถึงเรื่องราวและเขียนคำขอบคุณต่างๆ เมื่อได้อ่านบันทึกเล่มนี้ อาจจะทำให้รู้ว่าเหตุการณ์ที่ตัวเรากำลัง พบอาจจะดูเบาบางลงเมื่อเทียบกับสิ่งที่เด็กสาวคนนี้ ได้พบ ซึ่งสมุดบันทึกของอายะจังนี้มีจำนวนถึง 46 เล่ม

หนังสือเล่มนี้ คิโตะ ชิโอะกะ ผู้เป็นแม่ ได้รวบรวม และคัดลอกจากบันทึกของ อายะ คิโตะ ในช่วงที่โรคเริ่มแสดงอาการหนักขึ้น จนตัวหนังสือที่เขียนออกมานั้นอ่านได้ยากมาก และได้รับการตีพิมพ์ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1986

หนังสือเล่มนี้จึงนับได้ว่า เป็นหนังสือที่มีคุณค่าอย่างมากเพราะเป็นหนังสือที่เขียนโดยคนที่ป่วยจากโรคร้าย ทำให้ผู้อ่านที่ป่วยเป็นโรค ต่างๆ ได้มีกำลังใจในการต่อสู้ นอกจากนั้นยังกระตุ้นเตือนให้คนปรกติทั่วไปหันกลับมาให้ความสำคัญและช่วยเหลือบุคคลที่พิการให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขอีกด้วย

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

๑. เพื่อศึกษากลวิธีการเขียนของ วรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่อง บันทึกหน้าตา ๑ ลิตร
๒. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาใน วรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่อง บันทึกหน้าตา ๑ ลิตร
๓. เพื่อศึกษาคุณค่าของ วรรณกรรมแปลญี่ปุ่นเรื่อง บันทึกหน้าตา ๑ ลิตร

ผลการวิเคราะห์

๑. กลวิธีการเขียน เป็นการเขียนในรูปแบบของการบันทึก ซึ่งการเขียนจะเป็นการเขียนตามวันไปปฏิบัติ ซึ่งบันทึกเป็นรายวันว่าในทุกๆวันตนเองได้ไปทำอะไร ที่ไหน มาบ้าง ต้องพบเจอกับสิ่งใดบ้าง และเขียนถึงความรู้สึกของตนเอง ต่อสิ่งนั้นๆ ที่ได้พบเจอ
๒. ลักษณะการใช้ภาษา การใช้สำนวน โวหารและภาพพจน์ เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน
๓. คุณค่าด้านเนื้อหา - คุณค่าด้านการให้แง่คิด
- คุณค่าด้านวรรณศิลป์

เนื้อเรื่องย่อ

อายะจังเด็กสาวที่มีวัยเพียงสิบห้าปีที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่แสนสดใส ทุกๆวันเต็มไปด้วยสิ่งใหม่ๆที่ทำ
ทนายให้ เธอดำเนินชีวิตทุกอย่างก้าวอย่างกระตือรือร้นด้วยความตั้งใจที่จะไม่ปล่อยให้เวลาที่มีค่าต้องสูญเปล่า
แต่แล้ววันหนึ่งชีวิตทั้งชีวิตของเธอต้องเปลี่ยนแปลงไป เมื่อเธอป่วยเป็นโรคทางสมองที่ทำให้เธอสูญเสีย
ความสามารถในการควบคุมและสั่งงานของร่างกายและที่โหดร้ายที่สุดคือ อาการป่วยมีแต่ทรุดลงเรื่อยๆและ
ไม่มีทางรักษา ในแต่ละวันอายะจังต้องพบกับเรื่องราวที่เข้ามากระทบความรู้สึก การใช้ชีวิตที่ต้องการความ
ช่วยเหลือจากเพื่อน หรือคนรอบข้าง ต้องถูกกีดกันจากคนบางกลุ่ม มีทั้ง ให้กำลังใจที่จะก้าวเดินต่อไป และ
การดูถูกเหยียดหยาม เพราะเห็นว่าเป็นภาระของสังคม ท่ามกลางเรื่องราวที่เลวร้ายเหล่านี้ สิ่งที่เป็นพลัง
ให้กับอายะจังที่จะต่อสู้ นอกจากความรักของคนในครอบครัวแล้ว ก็ยังมีการจดบันทึกเรื่องราวใน แต่ละวัน
ลงในหนังสือเล่มนี้จนอายะจังอายุ 20 ปี ในช่วงสุดท้ายของชีวิต อาการป่วยของอายะจังทวีความรุนแรงขึ้น
อายะจังไม่สามารถเขียนตัวหนังสือและสื่อสารออกมาเป็นคำพูดได้ ทำได้เพียงใช้กระดาษอักษรที่ทำขึ้นเอง
ในการบอกความตั้งใจของตนเอง สุดท้ายอายะจัง เสียชีวิตลงในวันที่ 23 เดือนพฤษภาคม ปี 1988 อายุ 25 ปี
ท่ามกลางบุคคลอันเป็นที่รัก

การวิเคราะห์สารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง บันทึกน้ำตา๑ลิตร

สารคดีเรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร ประกอบด้วยข้อเท็จจริงและพรรณนาของผู้เขียน เนื้อหาในส่วนที่
เป็นความรู้หรือข้อเท็จจริงนั้น ได้ให้ความรู้แก่ผู้อ่าน ได้แก่

ลักษณะอาการของโรค

สารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร มีเนื้อหากว่าถึงเด็กสาวที่ต้องต่อสู้กับโรคสไปโนซีรีเบลลาร์อะแท็กเซีย ซึ่ง เป็นโรคที่มีภาวะพื้นที่ในสมองน้อย ก้านสมองและเซลล์ประสาท ไขสันหลังที่ทำหน้าที่สั่งการเซลล์ประสาทในกลุ่มที่ควบคุมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวที่คล่องแคล่วว่องไวและรักษาสมดุลในการทรงตัวของร่างกายให้เป็นอย่างดี ค่อยๆเสื่อมลงและหมดตัวจนสูญหายไปมากที่สุด ซึ่งในบันทึกการต่อสู้จะมีการสอดแทรกความรู้สึกของตัวผู้เขียนที่มีต่อการต่อสู้กับโรคนี ซึ่งเนื้อหา จะเป็นไปในแนวทางของความรู้สึกนึกคิด สิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบกระเทือนจิตใจ บางครั้งก็ก่อให้เกิดปัจจัยในการต่อสู้ และก่อให้เกิดปัจจัยในการท้อถอย ซึ่งอาจมาจากบุคคลรอบข้างคือปัจจัยภายนอกเช่นครอบครัว เพื่อน คุณครู หรือบุคคลที่ต้องมีชะตากรรมร่วมกัน และเกิดปัจจัยภายใน คือเกิดจากตนเองซึ่งเกิดการสับสนภายในจิตใจที่บางครั้งจะมีความรู้สึกอยากต่อสู้ และความรู้สึกท้อถอยจากการที่ต้องเผชิญกับ โรคร้ายนี้ ตัวผู้เขียนจะเขียนบันทึกในแต่ละวัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองได้พบ บมา หรือ อความรู้สึกต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง ความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ความรู้สึกของคนรอบข้างที่มีต่อตนเอง

ในส่วนของการแรกเริ่มของโรคนีที่พบมากที่สุด คือ ผู้ป่วยจะรู้สึกได้เองว่าร่างกายโง่งง โดยอาจจะคิดเอาเองว่าตนเองอาจจะเหนื่อยเกินไป ตัวอย่างเช่น

“ฉันตั้งคำถามและพยายามหาคำตอบให้กับตนเองสารพัด ที่เป็นอย่างนี้ เป็นเพราะทักษะการเคลื่อนไหวที่ไม่ดีเป็นเพราะเรานอนดึกเกินไป เป็นเพราะกินข้าวไม่เป็นเวลา... ต้องมีตรงไหนไม่ดีแน่ๆ เลยถึงต้องไปโรงพยาบาลพอดคิดอย่างนี้แล้วก็อดร้องไห้ไม่ได้ ร้องหนักจนเจ็บตาไปหมด ”

(อายะ คิโตะ: ๑๗)

จากนั้นผู้ป่วยจะค่อยๆเดินไม่ตรงจนอาจถูกหักจากผู้คนรอบข้างว่าเมาหรือเปล่า สายตาจะค่อยๆพร่ามัว มองเห็นสิ่งต่างๆเป็นภาพไหว หรือเป็นภาพซ้อน ดังตัวอย่าง เช่น“ อายะจัง พักนี้ลูกเดินเหมือนหัวทิ่มไปข้างหน้า ดูไม่มั่นคงเลยลูกเองรู้สึกตัวข้างหรือเปล่า แม่เห็นแล้วเป็นห่วงนะ เราลองไปโรงพยาบาลกันดูไหม ”.....“เดี๋ยวนี้แปลกๆ ยังไงไม่รู้ ตาเบลอๆ แล้วรู้สึกหัวหมุน” (อายะคิโตะ: ๑๖,๑๐๘)

“จึงตรงไปข้างหน้า พอหันขวับไปมองทางขวา ตาก็เบลอเห็นวัตถุกลมๆ แดงๆ เป็นสองอัน คราวนี้มองไปทางซ้าย ด้านซ้ายยังเห็นภาพคลาดเคลื่อนน้อยกว่าท่าทางประสาทส่วนควบคุมการเคลื่อนไหวทางซีกขวาจะอาการหนักกว่า ”(อายะ คิโตะ : ๑๑๕-๑๒๐)

อาการในขั้นต่อมา การ โงเงนของร่างกายจะรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เวลาเดินจะต้องมีคนคอยพยุงหรือ ต้องการสิ่งยึดเกาะ เมื่อก้าวไปแล้วก็จะไม่สามารถรวบเท้าและตั้งตัวให้ยืนตรงด้วยตัวเองได้ การออกเสียง ขณะที่พูดจะไม่ชัดเจนและไม่สามารถเว้นวรรคคำได้อย่างเหมาะสมจนทำให้คนรอบข้างฟังไม่เข้าใจเช่น “ เรื่องที่หนึ่ง ตอนนี่เริ่มเดินไม่ถนัดขึ้นเรื่อยๆ ถ้าเดิน โดยไม่เกาะอะไรไว้เลยมักจะล้ม รู้สึกว่าขามันเกร็งจน ยกได้ลำบากยิ่งตอนเช้ายังเป็นหนัก ” (อายุ ๖๓ : ๒๖)

“เซลล์ของสมองส่วนซีรีเบลลัมกำลังค่อยๆถูกทำลาย หรือเพราะอะไรนะตัวทั้ง ตัวเคลื่อนไหวไม่สัมพันธ์กัน ขาแข็ง งอเข้าไม่ค่อยได้ สัญญาณไม่ค่อยดีนักกำลังแสดงออกมาเวลาจะพูดอะไรก็พูดออกมาได้แค่เป็นคำๆ ขาดช่วง และพูดได้เบาๆ แม้แต่เสียงหัวเราะก็ยังเปลี่ยนไปและยังชอบกลืนผิดจังหวะอยู่บ่อยๆ ลิ้นขยับได้ ไม่มาก ” (อายุ ๖๓ : ๖๒)

การขยับมือและนิ้วมือก็ไม่สามารถทำได้ดังที่ใจคิด ไม่สามารถจับปากกาเขียนหนังสือได้ หรือแม้ จะเขียนออกมาได้ก็แทบจะไม่เป็นตัวจนไม่สามารถอ่านได้ และเวลาทานอาหาร ใช้ตะเกียบจับได้ลำบาก เวลาเคลื่อนไหวลงจะต้องใช้เวลานานมาก และสลักอาหารได้ง่าย ตัวอย่างเช่น “ เรื่องที่สอง เวลาที่กิน ข้าวเร็วๆหรือเวลาที่ดื่มน้ำชา มักจะสลัก ”(อายุ ๖๓ : ๖๖)

อาการดังที่กล่าวมาจะเกิดขึ้นและพัฒนาไปที่ละน้อยๆ แต่จะค่อยๆเป็น ไปเรื่อยๆ จนวันหนึ่งก็ จะไม่สามารถทำอะไร ได้ ได้แต่นอนนิ่งๆ อย่างเดียวเท่านั้น ขยับตัวลำบาก ผู้ป่วยต้องทุกข์ทรมานกับอาการต่างๆ ที่กล่าวมา และจะเสียชีวิตลงในระยะเวลาห้าถึงสิบปี

แนวทางการรักษา

เนื่องจากในปัจจุบัน ยังไม่สามารถหาสาเหตุของโรคนี้ได้ จึงยังไม่อาจค้นพบปัจจัยที่จะนำไปสู่การ วินิจฉัยและรักษาโรคได้เช่นกัน มีเพียงการติดตามเพื่อขยับยั้งอาการของโรคไว้ชั่วคราวหรือเพียงชะลอไม่ให้ อาการทรุดหนักลงอย่างรวดเร็วเท่านั้นและใช้การบันทึกภาพเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เช่น

“ คุณหมอยามาโม โตะฮิโร โกะ บอกว่าในที่สุดเราจะได้เริ่มติดตามตัวที่คาดว่าจะได้ผลกันเสียที ในการนี้ต้องทำการบันทึกภาพ (ด้วยกล้องสปีดฮกมิลลิเมตร) ลักษณะการเดินการขึ้นลงบันได หรือแม้แต่การติดกระดุม เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงระหว่างก่อนและหลังการได้รับยา” (อายุ ๖๓ : ๖๒)

และต้องมีการรับประทานยา เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยต่างๆ เช่น “ มีงานเพิ่มเข้ามาอีกอย่างหนึ่ง แล้ว ถ้ากินยาแล้วดีขึ้นละก็ แม้จะต้องกินยาเยอะจนแน่นท้องก็ บ่นอะไรมิได้”(อายุ ๖๓ : ๖๕)และ

“ฉันกินยาเม็ดสีขาวต่อเนื่องมาทุกวันรวมถึงวันนี้ก็ครบหนึ่งอาทิตย์แล้วจึงหวั่นไหวการพูดเร็วขึ้นเล็กน้อย กลืนอาหารได้ดีขึ้น อาการตึงและเกร็งที่ขาข้างขวาก็ดูเหมือนทุเลาลงแต่ก็ยังก้าวขาไม่ออกเหมือนเดิม แลบบางที่ยังเจ็บอีกต่างหาก ”(อายะ คิโตะ : ๕๖)

การทำกายภาพบำบัดอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันไม่ให้กล้ามเนื้อลีบลงและให้ผู้ป่วยพยายามทำสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวันด้วยตนเองเป็นหนทางการรักษาที่ดีที่สุด โดยที่ผู้ป่วยจะต้องไปโรงพยาบาลเพื่อทำการรักษา และการรับประทานยาประจำ แต่เมื่อถึงช่วงเวลาที่ไม่สามารถเดินได้ ก็จะต้องมานอนพักที่โรงพยาบาล และต้องอยู่ในการดูแลของพยาบาลดังตัวอย่างเช่น “คุณหมอยาโมโตะบอกว่า มันมีแต่จะค่อยๆ แย่ลงไม่มีการดีขึ้นเราทำได้เพียงชะลอ ให้อาการช้าลง โดยการออกกำลังกาย และทำกิจกรรมต่างๆเองเท่าที่จะทำได้ เพื่อเป็นการกระตุ้นสมอง ”(อายะ คิโตะ: ๑๓๒)

ส่วนทางด้านจิตใจ ก็เป็นส่วนหนึ่งในการรักษา โดยจะต้องให้ผู้ป่วยมีกำลังใจที่ดี และกระตุ้นให้ผู้ป่วยเกิดการอยากต่อสู้ เมื่อผู้ป่วยมีกำลังใจที่ดีแล้ว ก็จะมีการกระตุ้นตนเองให้ออยากทำกายภาพบำบัด

การดำเนินชีวิต

ในตอนแรกผู้เขียนได้ดำเนินชีวิต เหมือนเด็กสาววัยรุ่นทั่วไป คือ การไปเรียนหนังสือ การสอบเข้าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การเล่นกับเพื่อน แต่เมื่อถึงวันที่รู้ว่าตนเองป่วยเป็นโรค เดิม ต้องเข้าโรงพยาบาลเพื่อรับการรักษา และต้อง รับประทานยาเป็นประจำ ทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ต้องมีการดูแลตัวเองมากขึ้น ห้ามทำสิ่งต่าง ๆ ที่อาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะการไปโรงเรียนที่ จะต้องให้เพื่อนคอยช่วยเหลือในการพุงขณะเดินที่ต่างจากเดิมที่สามารถเดินได้ปกติและ ต้องใช้เวลาอย่างมากในการเดิน

พรรณนาของผู้เขียน

พรรณนา ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน (๒๕๔๖:๕๐๒) หมายถึง ความเห็น การเห็น เครื่องรู้เห็น สิ่งที่เห็น

จากคำจำกัดความของคำว่าพรรณนาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พรรณนา คือ การแสดงความคิดเห็น สารคดีอัตชีวประวัติ บัน ทิกน้ำตา ๑ ลิตร เป็นสารคดีที่ นอกจากจะบอกถึงการรักษาโรคและการดำเนินชีวิตแล้วยังมีเนื้อหาที่เป็นส่วนพรรณนาของผู้เขียน ถึงแม้ผู้เขียนจะไม่ค่อยได้แสดงพรรณนาเท่าไรนัก แต่จากการศึกษาได้พบพรรณนา ดังนี้

ทรศนะต่อบุคคลรอบข้าง

ผู้เขียนมีทรศนะต่อบุคคลรอบข้างว่าเป็นบุคคลที่ช่วยเหลือคนมาตลอด รู้สึกอยากขอบคุณที่ไม่เห็นตนเองเป็นภาระและคอยช่วยเหลือตนเองมาโดยตลอด เช่น “ฉันอยากพูดเสียงดังๆ บอกกับเพื่อนๆ ทุกคนว่าขอบคุณทุกๆ คนมากที่คอยช่วยฉันมาตลอดตลอดชีวิตนี้ ฉันจะไม่ มีวันลืมเลย ”(อายุ ๓๐) หรือบางครั้งผู้เขียนอาจจะไม่เข้าใจในสิ่งที่บุคคลรอบข้างทำให้ แต่ผู้เขียนก็รู้สึกถึงสิ่งที่คนอื่นมอบให้ จนทำให้ตนเองรู้สึกพยายามที่จะสู้ต่อไป เช่น “ครั้งหนึ่งของบทกลอนบทนั้นยังไม่เข้าใจดีนัก แต่อย่างน้อยที่สุดก็เข้าใจถึงกำลังใจที่คลุมเครือมอบให้แก่นักและบอกให้ฉันพยายามหัวใจเลยพองโตขึ้นมาพร้อมกับบอกตัวเองว่าจะสู้ต่อไป (อายุ ๓๕)

ผู้เขียนมีทรศนะคต่อบุคคลรอบข้างว่าเป็นคนดี คอยรับฟังในสิ่งที่ตนเองพูดและคิดจนอยากอยู่กับเพื่อนด้วยกันตลอด เช่น “ดีจังเลยนะ เพื่อนเนี่ย... อยากอยู่ด้วยกันตลอดไปเลย” (อายุ ๔๕)

แต่ในบางครั้งผู้เขียนเองก็รู้สึกต่อบุคคลรอบข้างว่าบุคคลเหล่านั้น แบ่งแยกตนออกจากสังคม หรือกระทำเหมือนผู้เขียนเป็นสิ่งที่แปลกประหลาด เช่น

“มีนักเรียนประถมของอิโรชิมาเข้ามาในห้องจัดแสดงเต็มไปหมดเด็กๆ พวกนั้นต่างมองฉันที่น่องอยู่บนรถเข็น มันเหมือนกับสายตาที่มองสิ่งของสุฟงไม่มีคิดฉันบอกกับตัวเองเสมอว่าจะไปสนใจสายตาของผู้คนไม่ได้ มันก็แคร์รถเข็น และคนที่ใช้รถเข็นเป็นของแปลกในสายตาเขา ฉันคิดเช่นนั้น”

(อายุ ๓๐)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะสังเกตได้ว่าผู้เขียนมีทรศนะต่อบุคคลรอบข้างในด้านบวก และด้านลบ โดยส่วนใหญ่จะมีผลต่อความรู้สึกของผู้เขียน ทำให้ผู้เขียนรู้สึกว่าตนเองถูกแบ่งแยกออกจากสังคมโดยคนรอบข้าง แต่ก็ยังมีบุคคลอื่นๆ ที่เข้าใจและพยายามให้กำลังใจต่อผู้เขียน

ทรศนะที่มีต่อการแต่งงาน

ผู้เขียนมีทรศนะต่อการแต่งงานว่า การแต่งงานเป็นสิ่งที่ผู้หญิงทุกคนปรารถนา แต่ผู้หญิงที่จะสามารถแต่งงานได้ต้องมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ เพื่อจะได้ดูแลบุคคลในครอบครัวได้ ผู้หญิงที่ป่วยอย่างเธอไม่ควรแต่งงานเพราะ เป็นสิ่งที่ยากลำบากสำหรับตนเองที่เป็นเหมือนคนพิการ มีขีดจำกัดทาง

ร่างกาย ที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากที่จะ ดูแลคนอื่น แต่อายะจ้งเองก็ยังคงอยาก
แต่งงาน และอยากมีชีวิตคู่ มีครอบครัว เหมือนคนปกติทั่วไป เช่น “ไม่มีความรู้สึกเป็นหนุ่มเป็นสาว
เหลืออยู่เลย ไม่มีความหวัง กำลังใจ ไม่มีเป้าหมายในชีวิต ไม่รู้ว่า อยู่อายุไปเพื่ออะไร...” หรือตอนอายะคิดถึง
เรื่องแต่งงานจนพูดกับคุณหมอลงถึงการแต่งงาน “คุณหมอละ หนู...แต่งงานได้ไหมคะ”.....“ทำไมล่ะคะ เพราะ
ลูกอาจเป็นอย่างหนูหรือ” (อายะ คิโตะ:๑๔๓,๑๘๔,๑๘๕)

ทรศนะต่อคนที่ร่วมชะตากรรม

ผู้เขียนมีทรศนะต่อคนที่ป่วยเป็นโรคนี้อายะจ้งว่า การที่ตนเองต้องพบกับเหตุการณ์เช่นนี้ เป็นเรื่องที่น่าเศร้า
เพราะต้องทนทุกข์ทรมาน ทั้งต่อการรักษา และการดำเนินชีวิต ที่ยากลำบากใน การเคลื่อนไหวหรือทำสิ่ง
ต่างๆในชีวิตประจำวัน และผู้เขียน รู้สึกสงสารที่ต้องมาประสบกับเหตุการณ์อันเลวร้ายเช่นเดียวกันและเห็น
ใจและต้องการเป็นกำลังใจให้กับคนที่ร่วมชะตากรรมเหมือนกับตนเอง ดังตัวอย่าง คือ

“วันนี้เจอเด็กชายK เข้ามารักษาตัว น้องเขาอาการคล้ายกับอายะจ้งเลย”เด็กผู้ชายตัวผอมบางประมาณ
ประถมหกหรือมัธยมหนึ่ง เป็นเด็กน่ารักดูน้องเขาไม่สนใจ กับความคิดปกติของร่างกายตัวเองเลย
“ถ้ายาคิดได้ผลก็ดีสินะอะ จะได้หายเร็วๆ”ฉันส่งกำลังใจให้น้องอยู่ในใจ”(อายะ คิโตะ: ๓๖)

บางครั้งก็เห็นข่าวสารของบุคคลพิการคนอื่นๆ ทำให้อายะจ้งรู้สึกสะเทือนใจและสงสาร จนตนเองมี
ความรู้สึกแปลกใจว่าบุคคลนั้นดำเนินชีวิตอย่างไรและเป็นเรื่องที่น่าเศร้าที่ต้องทนอยู่กับสภาพ
นั้นต่อไป ดังตัวอย่างเช่น

“ มีหญิงคนหนึ่งที่มีความคิดปกติทางร่างกายอันเกิดจากแม่ที่ใช่ยาเซริ โดไมด์
(ยานอนหลับชนิดหนึ่ง)เธอให้กำเนิดเด็กผู้หญิงที่สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์เธอเปลี่ยนผ้าอ้อม
ให้ลูกด้วยเท้าทั้งสองข้างและป้อนนมลูกด้วยเท้าจะดีใจด้วยดีไหมหรือน่าเศร้าเสียมากกว่า”

(อายะ คิโตะ: ๔๕)

ทรศนะคติต่อพระเจ้า

คนญี่ปุ่นไม่ค่อยนับถือศาสนา หรือประกาศให้ศาสนาใดเป็นศาสนาประจำชาติ จะมีก็แต่เพียงลัทธิ
ธรรมดาเท่านั้น ดังนั้นคนญี่ปุ่นจึงไม่ค่อยมีความคิดเห็นต่อเรื่องศาสนา แต่ผู้เขียนเองมีความ เชื่อเรื่องพระเจ้า
ทั้งๆที่ตนเป็นคนญี่ปุ่น โดยตัวผู้เขียนจะเขียนถึงสิ่งที่เชื่อว่าสิ่งที่ตนเป็นอยู่หรือกำลัง ผจญอยู่นั้น เป็นสิ่งที่
พระเจ้ามอบมาให้ ดังตัวอย่างเช่น“ ฉันเชื่อว่าพระเจ้ามีอยู่จริง เพียงแค่คิดว่า พระเจ้ากำลังลงใจฉันอยู่ ความ

หม่นหมองที่ครอบคลุมหัวใจก็มลายหายไปไหนฉันน่าจะรักษาความรู้สึกเช่นนี้ไว้ตลอดไป”...

“ปีนี้อายุสิบเจ็ดปีแล้ว จะต้องต่อสู้ไปอีกกี่ปี พระเจ้าจึงจะเมตตาฉันบ้าง ”(อาเย คิโตะ: ๕๘,๕๐)

นอกจากนั้นผู้เขียนยังใช้คำสอนของพระเจ้าเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ แต่กลับทำให้ ผู้เขียนเอง ยิ่ง
ทรมานมากขึ้นไปอีก โดยเชื่อว่าสิ่งที่ต้องพบเจอเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานมาให้ ดังตัวอย่างเช่น

“ คำสอนของพระเยซู เมื่อลงรับเข้ามาในแง่ของความรู้สึกเมื่อลงนำมาขบคิดอย่างสงบแล้ว ...

(ขอประทานอภัยพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของชีวิตและความศรัทธาของหนูยังน้อยเกินไป การจะเป็นคริสต์ศาสนิกชน
ที่เคร่งครัดคงเป็นเรื่องยากเหลือเกิน ”หรือ “ คำสอนของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของจะทรมานฉันไปถึงไหนวิธีคิดแบบนี้
ทำให้ฉันยิ่งอ่อนแอ ”(อาเย คิโตะ : ๖๖,๘๔)

บางครั้งผู้เขียนเองก็มีความคิดว่าพระเจ้าเป็นคนให้ความทรมานครั้งนี้กับตนถึงแม้จะพยายามหลีกเลี่ยง
หรือต่อต้าน สุดท้ายแล้ว ก็ไม่มีใครที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทุกคนล้วนแต่จะต้องมีเรื่องทุกข์ทรมานเห เหมือนกัน
เช่น “ พระเจ้าผู้เป็นเจ้า ! มีเหตุผลอะไร ถึงต้องหยิบยื่นความทุกข์ทรมานนี้แก่หนู ”(อาเย คิโตะ: ๕๓)

กลวิธีการเขียนสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร

ผู้เขียนเขียนเรื่องบันทึกน้ำตา ๑ ลิตร ในรูปแบบของการบันทึกประจำวันโดยเล่ารายละเอียดสิ่งต่างๆ
รอบตัว การเปลี่ยนแปลงของร่างกายตนเอง และเขียนถึงบุคคลรอบข้าง ซึ่งการเขียน บันทึกประจำวันซึ่ง
เขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในทุกๆวันว่าตนเองได้ทำอะไร ที่ไหน มาบ้าง ต้องพบกับสิ่งใดบ้าง และเขียนถึง
ความรู้สึกของตนเอง ต่อสิ่งต่างๆ ที่ได้พบ ตัวอย่างเช่น “โรงพยาบาลก็กว้างเหลือเกินเขาพาเดินไปตรงโน้น
ตรงนี้จนเกือบจะหลง จริงๆจะเดินตรงไหนก็ได้ แต่ฉันจะไม่หยุดยืนอยู่ตรงทางเดินที่สลัวๆ เพราะเดียว
ความรู้สึกจะพานหลุดไปด้วย ”(อาเย คิโตะ: ๓๒)นอกจากนั้นยังปรากฏวิธีการเขียนดังนี้

การเปิดเรื่อง

การเปิดเรื่อง เริ่มต้นด้วยการกล่าวถึง ครอบครัว และสัตว์เลี้ยงของตนเอง เริ่มต้นวันแรกของการ
บันทึกวันเกิดในวัยอายุ ๑๔ ปี กล่าวถึงบุคคลในครอบครัวว่ามีใครบ้างและแต่ละคนมีนิสัยเป็นอย่างไร

พ่อ อายุ ๔๑ ปี บางครั้งก็มีที่อารมณ์รุนแรงอยู่บ้าง แต่ก็ใจดี

แม่ อายุ ๔๐ ปี บางทีแม่ก็อารมณ์ขึ้นจนน่ากลัว

ตัวเอง อายุ ๑๔ ปี เริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น เป็น ช่วงที่มีปัญหาเยอะหน่อย เป็นคนเจ้าน้ำตา ชอบ
เก็บอารมณ์ไว้ โกรธง่าย หายเร็ว

น้องสาว อายุ ๑๒ ปี เหมือนกับตัวผู้เขียนทั้งในเรื่องการเรียนและนิสัย

น้องชาย อายุ ๑๑ ปี นิสัยแปลกๆ น่ากลัว

น้องชาย อายุ ๑๐ ปี ความคิดสร้างสรรค์เป็นเลิศ ทำอะไรไม่ค่อยระวัง

น้องสาวคนสุดท้อง เพิ่งจะ ๒ ขวบ ผมหยักศกเหมือนแม่ แต่ได้หน้ามาจากพ่อ

กล่าวถึงสัตว์เลี้ยงที่ตาย เปรียบเสมือน เป็นการเริ่มต้นเรื่องด้วยการจากลาจากสิ่งที่เป็นอดีต และกำลังเริ่มต้น
สิ่งใหม่ในชีวิต เหมือนกับตัวผู้เขียนเองที่กำลังเริ่มต้นชีวิตวัยรุ่นที่สดใส

การดำเนินเรื่อง

ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องโดยดำเนินเรื่องตามปฏิทิน ผู้เขียนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวผู้เขียนเอง โดยบันทึก
ชีวิตในแต่ละวัน ว่าต้องพบกับสิ่งใด บรรยายถึงความเปลี่ยนแปลงของร่างกายของตนเมื่อเป็น โรคนี้ การดูแล
รักษาและการใช้ชีวิตในแต่ละวัน

ผู้เขียนยังได้นำบุคคลรอบข้างมาใช้ในการดำเนินเรื่อง โดยบรรยายถึงความเป็นมาของบุคคลนั้น หรือ
บรรยายความรู้สึกที่มีต่อบุคคลนั้นๆ โดยส่วนใหญ่แล้ว บุคคลที่ผู้เขียนจะบรรยายถึง คือ แม่ของผู้เขียน
เอง โดย แม่ของผู้เขียนเป็นตัวดำเนินเรื่องที่เด่น เพราะในแต่ละวันนี้ แม่ของผู้เขียนจะเป็นคนดูแลผู้เขียน
การดำเนินเรื่องนั้นผู้เขียนจะนำชีวิตของตนเองไปเปรียบกับแม่เสมอ และโดยส่วนใหญ่จะเขียนใน รูปแบบ
ของการขอบคุณแม่ หรือบุคคลรอบข้างคนอื่นๆเสมอ

การปิดเรื่อง

การปิดเรื่อง เป็นการเขียนของแม่ ผู้เขียนเอง หลังจากที่ ตัวผู้เขียนไม่สามารถเขียนหนังสือได้ โดยได้
เขียนถึงอาการสุดท้ายของอายะกิโตะก่อนจะจากไปว่าอายะกิโตะไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสัมผัสหรือ
เสียงใดๆอีกแล้ว มีเพียงแต่การประคองลมหายใจของตนเองเอาไว้ด้วยการลำเลียงออกซิเจนเข้าสู่ร่างกายด้วย
เครื่องช่วยหายใจ ไม่สามารถหวังอะไรได้อีก และบอกถึงความรู้สึกที่ อายะ ได้ผ่านความทุกข์ทรมานอัน
หนักหนาสาหัสทั้งหมดแล้ว แต่ต้องมาจบลงแบบนี้มัน โหดร้าย น่าสงสาร และน่าเศร้าเกินไป

ทุกคนในครอบครัวมาขึ้นอยู่กับข้างๆอายุจะ จึง ไม่สามารถช่วยอะไรได้ ความดันของอายุ จึงค่อยๆต่ำลง หัวใจเต้นคล้ายจะสั้นแรง ค่อยๆเบาลง และเส้นหยักที่แสดงการเต้นของหัวใจเป็นเส้นตรง

อายุ คิโตะ เสียชีวิตลงในวันที่ ๒๓ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๑ เวลาเที่ยงคืน ๕๕ นาที โดยอายุเพียง ๒๕ ปี ๑๐ เดือน การปิดเรื่องนี้ ทำให้รู้สึกถึงการจากลา แต่เป็นการจากลา ด้วยความสงบ ด้วยความรักของคนในครอบครัว แต่การจากลาเช่นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ไม่มีใครต้องการให้เกิดขึ้น ทั้งๆที่อายุคิโตะสู้กับโรคนี้อย่างเต็มที่ โดยตลอด เป็นการต่อสู้ที่แสนทรมาณ และต้องใช้ความอดทนจากการดูแลจากครอบครัวมากมาย

การใช้ภาษาและโวหารภาพพจน์

การใช้ภาษา

ชลอ รอดลอย (๒๕๔๔:๒๔) ได้ให้ความหมายของ ภาษาที่ใช้ในการเขียนสารคดีว่า ต้องเป็นภาษาที่เขียนอย่างสละสลวย สอดคล้องกับรูปแบบโครงสร้างของสารคดีที่มุ่งเสนอสาระข้อเท็จจริงและให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

การใช้ภาษาที่พบในสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร จะเห็นได้ว่าผู้เขียนมีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย ซึ่งผู้เขียนมีกลวิธีการเขียนที่ไม่ซับซ้อนเพื่อช่วยให้เข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังพบการใช้ภาษาที่น่าสนใจ ได้แก่ การใช้โวหาร และการใช้ภาพพจน์

การใช้โวหาร

ชุมสาย สุวรรณชมภู (๒๕๔๘ : ๔๘) ได้ให้ความหมายของ คือ ถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารด้วยการเรียบเรียงอย่างมีวิธีการชั้นเชิงและมีศิลปะ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว เกิดจินตภาพและความรู้สึกตรงตามที่ต้องการ

จากการศึกษาสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร พบว่ามีการใช้โวหารดังนี้

บรรยายโวหาร

บรรยายโวหาร คือ การเล่าเรื่องราว เหตุการณ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เห็นเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์นั้นอย่างแจ่มแจ้ง จากสารคดี อัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร ผู้เขียนได้ใช้การบรรยายโวหารเมื่อก้าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ในการไปโรงพยาบาล เช่น “ ถึงโรงพยาบาลตอนสิบโมง (โรงพยาบาลแห่งมหาวิทยาลัยนาโกย่า)ต้องรอตั้งเกือบๆสามชั่วโมง ระหว่างที่รอ ฉันอ่านหนังสือ ”(อายะ คิโตะ: ๑๗)

ผู้เขียนบรรยายถึงลักษณะของคุณหมอและบรรยายการตรวจดูอาการของโรค

“ ฉันนั่งบนเก้าอี้ทรงกลม มองหน้าคุณหมอ ฉัน โส่ใจเพราะคุณหมอหน้าตาใจดีสวมแว่นตา และใบหน้ายิ้มแย้ม คุณหมอหลับตาลงแวบหนึ่ง แล้วผายมือทั้งสองข้างออก ก่อนจะเอานิ้วชี้เข้ามาใกล้หมอตตรวจดูอาการ โดยให้ฉันทำนั่นทำนี่หลายอย่างยื่นด้วยขาข้างเดียว นอนบนเตียงยืดข้อและงอขา ใช้ก้อนเคาะป๊อกๆ ที่บริเวณหัวเข่า ”

(อายะ คิโตะ: ๑๘)

ผู้เขียนบรรยายถึงเหตุการณ์ที่เกิดอุบัติเหตุ จากอาการแรกเริ่มของโรค

“ ฉันขึ้นรถเมล์จากตรงหน้าประตูโรงเรียน แล้วลงรถเพื่อเปลี่ยน ไปขึ้นสายอาซาฮิบาชิ จากนั้น ก็ข้ามถนนเดินไปที่ป้ายรถเมล์เพื่อรอคันต่อไป สัญญาณไฟจราจรเปลี่ยนเป็นสีเขียว ฝนตกปรอยๆ เด็กนักเรียนชายชั้นประถมคนหนึ่งใจดี ให้เข้าร่วมเดิน ไปด้วยกัน ฉันก็รีบเดินกว่าปกติเพื่อก้าวให้ทันน้อง แล้วก็เกิดเรื่องจนได้ ฉันล้มหน้าคะมำไปข้างหน้า ”

(อายะ คิโตะ: ๓๕)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ใช้การบรรยายเรื่องราวและเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเหตุการณ์ต่างๆที่ตัวผู้เขียนได้พบมา โดยมีการเรียงลำดับเหตุการณ์ไปที่ละขั้นตอน

พรรณนาโวหาร

พรรณนาโวหาร คือ การใช้ภาษาที่กล่าวถึงเรื่องราว สถานที่ บุคคล สิ่งของหรืออารมณ์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพคล้ายตามจากสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บ้านที่กิน้ำตา ๑ ลิตร ผู้เขียนได้ใช้การพรรณนาถึงเรื่องราว สถานที่ บุคคล สิ่งของและเหตุการณ์ ดังที่ปรากฏต่อไปนี้

ผู้เขียนได้พรรณนาถึงบรรยากาศของธรรมชาติรอบตัวที่ทำให้ตัวผู้เขียนเกิดความรู้สึกต่างๆ เช่น “ เราสามคนเดินขึ้นไปตากผ้าด้วยกันบนคาคฟ้า ท้องฟ้าเป็นสีครามสวยงามก้อนเมฆน้อยใหญ่ก็ขาวบริสุทธิ์น่ามอง สายลมพัดอ่อนๆรู้สึกดีรู้สึกเหมือนได้กลับมาเป็นมนุษย์ทั่วไปอีกครั้ง ”(อายะ คิโตะ: ๓๑)หรือ

“ ต้นไม้น้อยใหญ่ แดกใบอ่อนงดงาม เขียวชุ่มใหวๆเป็นประกายได้ท้องฟ้าถ้าฝนใบอ่อนสีเขียวอ่อนของต้นคุณีกระทบกับแสงของฟ้า หลังฝนสะท้อนลงบนลำต้นสีดำลับเห็นแล้วอยากสเก็ตซ์ภาพ เก็บเอาไว้” หรือ“ สายลมฤดูใบไม้ผลิเริ่มพัดโชยมา แม้แต่หญ้าต้นน้อยก็ดูเหมือนจะขีดตัวองงาม ”(อายะ คิโตะ:๑๑๓, ๑๔๘)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ใช้พรรณนาโวหารนี้ในการบรรยายถึงธรรมชาติรอบตัวผู้เขียน จากการศึกษาสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตรพบการใช้พรรณนาโวหารมากที่สุด

การใช้ภาพพจน์

ภาพพจน์ คือ ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่านจนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและเกิดอารมณ์สะท้อนใจมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา (ชุมสาย สุวรรณชมภู ๒๕๔๘: ๕๓)

กล่าวโดยสรุป ภาพพจน์คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำ การเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดความเข้าใจ จากการศึกษาสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตรปรากฏการใช้ภาพพจน์ คือ อุปมา อุปลักษณ์ การกล่าวอ้างถึงและบุคลาธิษฐาน

อุปมา

อุปมา คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่โดยธรรมชาติแล้วมีสภาพที่แตกต่างกัน แต่ มีลักษณะเด่นร่วมกัน และใช้คำ ที่มีความหมายว่า “เหมือน” หรือ “คล้าย” เป็นการแสดงการเปรียบเทียบเพื่อนั้นให้เหมือนจริง จากการศึกษาสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร พบการใช้คำอุปมา เช่น“ แม้พระอาทิตย์จะตกไปอย่างตกไปอย่างรวดเร็วเหมือนแสงไฟของดอกไม้ไฟที่ดับวูบลง แต่ก็ให้ความสว่างสดใส พระอาทิตย์ตกดินที่สวยงาม สีเหมือนกับผลแอปเปิ้ลสุก ”หรือ “เววดาของคุณครูดูอ่อนโยนเหมือนเววดาของข้างจริงๆด้วย ” (อายะ คิโตะ:๔๑,๑๔๕)

อุปลักษณ์

อุปลักษณ์ คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าเป็นอีกสิ่ง หนึ่ง โดยใช้คำแสดงการเปรียบ ว่า “เป็น” หรือ “คือ” จากการศึกษาสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร พบการใช้อุปลักษณ์ดังนี้“ ห้องกว้างบนชั้นสองด้านทิศตะวันออก คือ อาณาจักรของฉันกับน้องสาว ”... “ส่วนใหญ่ที่เขาเรียกกันว่าหัวดี คือสิ่งที่มันออกมาจากภายใน ไม่ใช่สิ่งที่รู้ได้เพียงแค่อูสมุดพก” (อายะ คิโตะ: ๑๐,๑๔,๓๔)

จะเห็นว่า อุปลักษณะ ที่ปรากฏในสารคดี อัจฉริยประวัติ เรื่อง บันทึคน้ำตา ๑ ลิตร มีการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ ได้แก่ “คือ” การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่ผู้เขียนต้องการเปรียบเทียบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การกล่าวอ้างถึง

การกล่าวอ้างถึงหรือการกล่าวเท็จความ คือการกล่าวอ้างถึงบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ในวรรณคดีอื่นๆ จากการศึกษาสารคดีอัจฉริยประวัติ เรื่อง บันทึคน้ำตา ๑ ลิตร ได้ปรากฏการใช้ภาพพจน์โดยการกล่าวอ้างถึง ดังนี้ “Toccat” ของ Paul Mauriat เพลงนี้ดีจริงๆ ชอบซะแล้วสิ กินข้าวไปฟังไปแล้วรู้สึกว่ามี นข้าวอร่อยขึ้นเยอะเลย”... “ในสังคมทุกวันนี้ก็อาจจะเหมือนกับในหนังเรื่อง 007 ที่ทุกคนต่างต้องใช้ทั้งลักษณะเฉพาะตัวและเทคนิคอื่นๆ เพื่อมีชีวิตอยู่ก็เป็นได้”“อยากได้หนังสือชื่อ สวัสดิ์ความเศร้า ของ Sagan อยากอ่านมาตั้งนานแล้วค่ะ ” (อายุ ๑๖, ๒๒,๓๓)

จะเห็นได้ว่า การกล่าวอ้างถึง ที่ปรากฏในสารคดี อัจฉริยประวัติ เรื่อง บันทึคน้ำตา ๑ ลิตรมีการกล่าวอ้างถึงเพลง ภาพยนต์และหนังสือนิยาย ซึ่งผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจในเนื้อเรื่องมากขึ้นและต้องการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากติดตาม อีกทั้งยังได้รับความเพลิดเพลินจากเนื้อหาอีกด้วย

บุคคลาธิษฐาน

บุคคลาธิษฐาน คือ การนำสิ่งที่ไม่มีชีวิต หรืออาการนามมากกล่าวให้เหมือนกับสิ่งที่มีชีวิต หรือมีคุณสมบัติ หรือมีความรู้สึกอย่างมนุษย์ จากการศึกษาสารคดี อัจฉริยประวัติ เรื่อง บันทึคน้ำตา ๑ ลิตร ใช้ภาพพจน์บุคคลาธิษฐาน เช่น “ ดอกไม้...นกลน้อยลั่นแจ่มประจักษ์”... “อีกสี่วันก็จะถึงวันพิธีสำเร็จการศึกษา รู้สึกเหมือนนักเรียนทั้งพันตัวจะอธิษฐานแก่กัน (รู้สึกไปเองอีกแล้ว)“ทั้งต้นท้อ ต้นชงโค จึงหริดเริ่มร้องระงมแล้ว (อายุ ๑๖,๒๘,๓๓)

ภาพพจน์ที่พบมากที่สุด ในสารคดีอัจฉริยประวัติ เรื่อง บันทึคน้ำตา ๑ ลิตรคือ อุปลักษณะซึ่งเป็นการเปรียบเทียบที่พบในเนื้อหาทั่วไป

จากการศึกษาสารคดีอัจฉริยประวัติ เรื่อง บันทึคน้ำตา ๑ ลิตร ผู้ศึกษาพบว่าผู้เขียนใช้กลวิธีการเขียนและการใช้ภาษาในการนำเสนอเรื่องราวที่เข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่ไม่ซับซ้อน อีกทั้งกลวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง การแทรกความรู้สึกของตนเอง ฯลฯ นอกจากนี้ยังเลือกใช้ภาษา โวหารและภาพพจน์ได้สอดคล้องกับเรื่อง ทำให้อ่านได้อย่างเพลิดเพลิน และสามารถรับรู้ความรู้สึกได้อย่างแยบยล

คุณค่าสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร

สารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร เป็นสารคดีที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและอาการของโรค และให้แนวทางในการดูแลรักษา อีกทั้ง ยังสะท้อนการดำเนินชีวิตของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต การต่อสู้กับโรค และปัจจัยที่ทำให้ผู้เขียนต่อสู้ ซึ่งเป็น การให้คุณค่าต่อผู้ อ่านที่ป่วยเป็นโรคต่างๆ ให้มีกำลังใจใน การต่อสู้ และให้คนพิการอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข และนำไปสู่การลดการแบ่งแยกทางสังคมระหว่างคนพิการกับบุคคลปกติทั่วไป จากการศึกษา พบว่า สารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านในด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความรู้ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม

คุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นคุณสมบัติของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมจะต้องไม่มีการแบ่งแยก ต้องมีน้ำใจและมีเมตตาต่อผู้อื่น จากการศึกษาสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง บันทึก น้ำตา ๑ ลิตร ผู้เขียนได้เขียนบรรยายถึงการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันด้วยความยากลำบาก การถูกแบ่งแยกจากสังคม และการพยายามจะลดการแบ่งแยกจากสังคม ทั้งได้รับการยอมรับจากสังคม อีกทั้งยังสอนเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

คุณค่าด้านความรู้

จากการศึกษาสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร พบคุณค่าด้านความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับโรคที่ผู้เขียนเป็น ในเรื่องจะบอกถึงโรค สไปโนเบลลาร์อะแท็กเซียที่ผู้เขียนเป็น ซึ่งเกิดจากภาวะพื้นที่ในสมองน้อย ทำให้กล้ามเนื้อไม่ทำงาน

ความรู้เกี่ยวกับการรักษาโรค การ เป็นโรคเช่นนี้ ไม่ที่ทางที่จะรักษาให้หายขาดได้ และจะทรุดลงเรื่อยๆ ทำได้เพียงแค่ทานยา นิดยา ทำกายภาพบำบัดเพื่อรักษาอาการให้คงที่เท่านั้น

ความรู้เกี่ยวกับครอบครัวของคนญี่ปุ่นในการดำเนินชีวิตประจำวัน จากการบันทึกของผู้เขียนที่บันทึกเรื่องราวการใช้ชีวิตประจำวันทำให้ทราบถึงครอบครัวของคนญี่ปุ่นที่รักและสามัคคีกัน ไม่ใช่แค่พ่อแม่ พี่น้อง ยังรวมไปถึงญาติคนอื่นๆอีกด้วย ทำให้ทราบว่า คนญี่ปุ่นมีความรักบุคคลในครอบครัวด้วยตนเอง

เพราะถ้ามองจากภายนอกประเทศญี่ปุ่นอาจจะสะท้อนภาพลักษณ์ออกมาในด้านการแข่งขันและเฉยชาต่อสิ่งต่างๆ แต่เมื่อได้อ่านหนังสือเล่มนี้ทำให้ทราบเกี่ยวกับครอบครัวคนญี่ปุ่นมากขึ้น

ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนและการสอบเข้าโรงเรียนของคนญี่ปุ่นว่าในประเทศญี่ปุ่นเอง มีโรงเรียนหลายประเภท เช่น โรงเรียนตามจังหวัดต่างๆที่เป็นของรัฐ ที่จำเป็นต้องสอบเข้าทำให้มีการแข่งขันสูง หรือโรงเรียนที่เป็นเอกชน และโรงเรียนสงเคราะห์ ทำให้ทราบว่าประเทศญี่ปุ่นก็มีการเปิดกว้างในเรื่องของสิทธิคนพิการ มีการให้สิทธิเสรีเท่าเทียมกัน แต่การใช้ชีวิตประจำวันก็ยังคงถูกแบ่งแยกออกจากบุคคลทั่วไป

ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของคนญี่ปุ่น ประเทศญี่ปุ่นนั้นไม่มีการนับถือศาสนาและไม่มีศาสนาประจำชาติ แต่คนญี่ปุ่นเองคงหาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจโดยมีแก่นิกายเซน เท่านั้น โดยส่วนใหญ่แล้ว คนญี่ปุ่นเองก็เชื่อในศาสนาคริสต์ และเชื่อว่าพระเจ้ามีอยู่จริง และทุกอย่างที่เป็นไปนั้น ได้ ถูกพระเจ้ากำหนดไว้ สิ่งที่เราได้พบเจอ คือสิ่งที่พระเจ้าหยิบยื่นมาให้

บทสรุป

จากการศึกษาสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร พบว่า เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับผู้เขียน โดยผู้เขียนได้ แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น อาการป่วย ของผู้เขียนที่ป่วยเป็นโรคสไปโนซีรีเบลลาร์อะแท็กเซีย การรักษาโรค และการดำเนินชีวิต ของผู้เขียน

ภายในเรื่องมีการแทรกพรรณนาบ้างเล็กน้อย เช่น พรรณนาต่อบุคคลรอบข้าง พรรณนาเกี่ยวกับพระเจ้า และพรรณนาเกี่ยวกับการแต่งงาน ส่วนด้านกลวิธีการเขียนผู้เขียนเขียน โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ตามปฏิทินตั้งแต่เริ่มป่วยเป็นโรค การดำเนินชีวิตของผู้เขียน โดยใช้ภาษาที่เรียบง่ายเข้าใจง่าย มีการใช้โวหารต่างๆ เช่น บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร อีกทั้งยังมีการใช้อุปมาอุปไมย ลักษณะ ฯลฯ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวตามที่คุณเขียนต้องการ ให้เกิดความเพลิดเพลินและเข้าใจมากขึ้น

สารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร นับว่าเป็นสารคดีอัตชีวประวัติที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง สมควรที่ผู้อ่านควรจะได้อ่าน เพื่อเข้าใจและเป็นกำลังใจให้กับบุคคลที่พิการเหล่านี้

บรรณานุกรม

หนังสือ

ชุมสาย สุวรรณชมพู . “ความรู้เกี่ยวกับการใช้โหวตภาพพจน์.” ในภาษากับการสื่อสาร, ๔๘ .

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ ,บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร :

พี.เพรส,๒๕๔๘

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒.กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับ

ลิเกชั่นส์ , ๒๕๔๖

อายุะ กิโตะ.บันทึกน้ำตา ๑ ลิตร .แปลโดย เมธินี นุชนาคา . กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์บุ๊คส์ , ๒๕๕๑

สารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์

พิกุล รุ่งศรีกนก. “การวิเคราะห์สารคดีเยาวชนเรื่อง โศกไฟใไขว และลมแล้วเริงระบำ”.สารนิพนธ์

ปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.